

Billingsbygden

Nr 2 2020 (nätupplaga)

Några av vårens färger.
Foto: Monika Moberg Kilefors

Inställt våren 2020!

Corona sätter käppar i hembygdshjulen!
Årsmötet i Skövde Hembygdskrets är framflyttat till hösten!
Men vi får hoppas att föreningslivet kommer igång så smått i sommar igen!
OBS! Kolla läget på våra hemsidor och på Facebook (se sidan 2)

Har du något att berätta? Hör av dig!

Hälsningar Monika Moberg Kilefors – monika.moberg@blackhornet.me
070 6425670, Norra Bergvägen 16B, 541 32 Skövde www.blackhornet.me

Skövde Släktforskarförening samt flera av hembygdsföreningarna i Skövde kommun samarbetar med

Hemsidor

OBS! Klicka på länken så kommer du direkt till resp hemsida.

- Västergötlands Hembygdsförbund
  - <http://www.hembygd.se/vastergotland/> –
  - Skövde Hembygdsförenings hemsida
    - <http://www.hembygd.se/skovde/>
  - Sventorp-Forsby hembygdsförening
    - <http://www.hembygd.se/sventorp-forsby-hembygdsforening/>
  - Norra Billings hembygdsförening
    - <http://www.hembygd.se/norra-billing/>
- Skultorps – <http://www.skultorpshembygdsforening.se/>
- Häggums hembygdsförening
  - <http://hembygd.haggum.nu/>
- Varola – www.varola.se
- Vallby-Sörgården: <https://www.hembygd.se/vallby>
- Wäring-Locketorp:
  - <https://www.hembygd.se/w-ring-locketorps-hembygdsf-rening>
- Binnebergs tingshus: <http://www.binneberg.se/>
- Värsås hembygdsförening:
  - <http://www.varsashembygdsforening.se/>
- Skövde släktforskarförenings hemsida: <http://www.skovdesff.com/>
- Studieförbundet Vuxenskolan, Skövde.
  - <http://www.sv.se/avdelningar/sv-skaraborg/din-kommun/skovde/>
- Skövde Stadsmuseum
  - <http://www.skovde.se/kultur-fritid/kultur/stadsmuseet/>
- Bläckhornet, Monika Moberg Kilefors
  - www.blackhornet.me
- Tidanbygdens Hembygdsförening, Se *Tidanbygden* på facebook
- Hagelbergs hembygdsförening finns med på
- Bygdegårdarnas riksförbunds hemsida.

BILLINGSBYGDEN Årgång 46 2020

BILLINGSBYGDEN 2020

UTGIVEN AV
SKÖVDE HEMBYGDSKRETS

Årsskriften Billingsbygden 2020 finns i lager sedan i början av mars. Boken säljs via hembygdsföreningarna.

Om du har svårt att få tag i boken, kontakta under-tecknad antingen via monika.moberg@blackhornet.me eller tfn 0706-42 56 70.

För medlemmar i Skövde Hembygdsförening ingår den i medlemsavgiften och den kommer att sändas ut successivt under april.

Omslaget: Fotot på omslaget är en bild på en ring som hittades i Forsby 1848. Artikeln är författad av Bo Carlsson, Forsby. Foto: Ulf Bruxe, Statens historiska museum, CC BY. Ringen finns nu i Guldrummet.

Baksidan: Vulcans Musikkår, Tidaholm, vid ett framträdande i Helensparken, juni 2019. Foto: Monika Moberg Kilefors.

Ur innehållet:

Återigen har ett år gått till ända. Och Billingsbygden kommer med ytterligare en årgång, nr 46 i ordningen. Det började redan 1973-74.

År 1848 hände något stort i Forsby, en guldring hittades vid plöjning av en åker. Om detta berättar Bo Carlsson. Ringen finns nu i guldrummet på Historiska museet i Stockholm.

Rasken var en olycksalig man som fastnade i en brunn i Horsås samma år som ringen hittades i Forsby, 1848. Pelle Räf har forskat om detta och skrivit en artikel.

Gunilla Nilsson i Våring har talat med tre kvinnor i Våring som har mycket att minnas från gångna tider. Sofia Jacobsson berättar om sin släkting Svea, 91 år i Bankälla. Astrid Assarsson minns hur det var i Vassklämman. Gunilla Nilsson har intervjuat Birgit Johans-

son, som under många år varit ledare och organisatör för att luciatraditionerna i Våring-Locketorp har kunnat hållas igång.

Norra Billings Hembygdsförening har firat femtioårsjubileum. Björkandersgården är föreningens hembygdsgränd och har en stor betydelse för folket i bygden.

Barbro Magnusson fortsätter sin berättelse om barndomen i Skövde i början av 1900-talet. En stor del av hennes barndoms somrar levdes vid Simsjön. Hon påstår bland annat att Simsjön sades vara hålet efter en slocknad vulkan. Spännande!

Karl Frithiofson skulle ha fyllt 100 år 2019, om han levat. Tony Högsta har skrivit en intressant artikel om vår före detta landshövding. F Colling i Hjo var en känd redaktör under 1920-talet som gav ut månadshäften, vari beskrivs socknar och områden i gamla Skaraborg.

Värsås är en av dessa socknar som fick stor uppmärksamhet 1920.

Trevlig läsning!

Sänd in berättelser till BB

Har du en berättelse som kan passa i Billingsbygden? Sänd in den senast den 1 november 2020 till under-tecknad.

sänd till: monika.moberg@blackhornet.me

070 6425670, Norra Bergvägen 16B, 541 32 Skövde

www.blackhornet.me

Monika Moberg Kilefors

Släktforskar dagarna

22–23 augusti 2020 i Skövde

Tema: Skaraborg - Från viking till soldat

Inställt

Göta Kanallaget 1810-1832, officer och timmerman i uniform nr/1815.
Illustration: Alf Lammerböck. Bild lånad av Garnisömuseum Skaraborg

Släktforskar dagarna 2021 är planerade till att vara i Göteborg, som firar 400-årsjubileum detta år.

Skövde Släktforskarförenings tidning Ättlingen utkommer med nr 1 2020 i början av juni.

Skövde Släktforskarförening

Läs mer på www.sfd2020.se

Synskt

TV-reparatören kommer hem till paret Anna och Axel. Han möts i dörren av frun som glatt säger:

- Teven fungerar som den ska nu.
- Jaså, gör den?
- Ja, vi kom på att vi bara hade råkat byta glasögon med varandra.

- Den däringa Tilda, ä ho gefter tro?
- Nä, men ho har en arger hunn!

På tåget

En missionär omtalade att han var på väg till Pakistan och bad konduktören säga till när det var dags för byte av tåg.

- Efter Stenstorp ropade därför konduktören:
- Herrn mä packkist'a, bute i Falköping!

I skolan

Skolinspektören är på besök i en skola i Västergötland. I korridoren utanför skolsalen sitter lille August gråtande. Inspektören frågar varför han sitter där.

- Jag råkade släppa mäk å då körde lärar'n ut mäk.
- Jaså, sa inspektörn, men vad gör nu magistern och de andra barnen.
- Di setter la därinne i sketlokta.

VÄSTGÖTA- BYGDEN

Tidskrift för hembygdsarbete, natur- och kulturminnesvård utgiven av Västergötlands Hembygdsförbund
Nr 2 Årgång 75 2020

Miniatymästen Gonda med sin ägare Annelie Moberg i Sventorp. Se sidan 24. Foto: M Moberg Kilefors.

Förbundets årsstämma i maj har ställts på framtiden
Bollebygd, gränsbygd och förbindelsebygd, sid 5
Bönareds hembygdsgård, sid 7
Tankar från bôgda, sid 11
Hembygdsrörelsens arkivprojekt, sid 14

Västgötabygden nr 2 2020 utkommer
i slutet av april. Sex nummer per år.

32 sidor med hembygdsreferat från hela
Västergötland.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Monika Moberg Kilefors

Prenumerera på Västgötabygden!

Det kostar 150 kr att få hem sex nummer
av tidningen under ett år. Vid samtidig
beställning av 10 prenumerationer (beställ
t ex till hela styrelsen) är priset 130 kr per
prenumeration.

Anmäl till vår kanslist

Eva Mann, 0512-105 50.

Badhusgatan 13, Box 15, 534 21 Vara.

E-post: vasterg.hembygdsf@telia.com

Evas kontorstid torsdagar 9–15.

Så blir vi yngre

Kristina Ernehed, ansvarig för satsningen och tidigare projektledare för projektet **Så blir vi yngre** i Jämtlands län. Foto: Anders Lundin.

Nu ska hembygdsrörelsen förnyras!

Från och med 2019 och tre år framåt kommer Sveriges Hembygdsförbund att fokusera på satsningen **Så blir vi yngre**.

– Förnyingsarbetet är nära knutet till vår vision om en levande hembygd öppen för alla. Det är viktigt för att hembygdsrörelsen även i framtiden ska vara en stark och vital del av samhället, säger Jan Nordwall, generalsekreterare vid Sveriges Hembygdsförbund.

Satsningen är en nationell spridning av det förnyingsprojekt som Jämtland Härjedalens Hembygdsförbund Heimbygda med stor framgång drev mellan åren 2015 och 2018. Nu får Heimbygda uppdraget att utveckla arbetet över hela landet.

– När vi arbetade med projektet regionalt såg vi hur föreningarna genom att fokusera på nya målgrupper, dela erfarenheter med varandra och hitta nya samarbetsformer kan nå och engagera yngre personer, säger Kristina Ernehed, ansvarig för satsningen och tidigare projektledare för projektet **Så blir vi yngre** i Jämtlands län.

Lek och lär – lekolarbanken.se

Satsningen innebär bland annat att *lekolarbanken.se*, en kunskapsbank för barn- och ungdomsverksamhet som tidigare funnits för Jämtlands län, nu utvecklas till en nationell plattform. Ett nätverk för förnyingsfrågor kommer att etableras och en konferens kring förnyring blir ett årligen återkommande arrangemang.

För mer information, kontakta:

Jan Nordwall, generalsekreterare Sveriges Hembygdsförbund, 070-794 91 24,
jan.nordwall@hembygdsforbundet.se

Trine Amundsen, ordförande Jämtland Härjedalens Hembygdsförbund Heimbygda, 072-24 56 292,
trine.amundsen@torsta.se

**Har din förening kontakt
med skolan på orten?
Skriv och berätta!**

Hembygdsrörelsens arkivprojekt

Enligt statistik, som SHF tog in 2013, har hela hembygdsrörelsen 25 000 hyllmeter arkiv. Här finns mängder av information om bygderna, både fotografier, kartor, brev och andra dokument. Många föreningar har mycket material som förvaras helt oskyddat, en del fall i mindre lämpliga miljöer och på ett sätt som inte någon överhuvudtaget ser eller vet att det finns.

2018 var ett jubileumsår, Riksarkivet firade 400 år och Svenska Arkivförbundet firade sin tillblivelse efter att det tidigare var två arkivorganisationer. Folkörörelsernas Arkivförbund och Näringslivsarkivens förening som då slogs samman och bildade en organisation 2018.

Samarbetsprojekt

I samband med det startades ett samarbetsprojekt mellan Sveriges Hembygdsförbund, Svenska Arkivförbundet och de regionala enskilda arkiven. Syftet var att erbjuda arkivutbildningar särskilt anpassade efter hembygdsföreningarnas behov.

Följden blev att de lokala föreningsarkiven engagerades som sakkunniga och föreläsare vid ett stort antal kursdagar tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan över hela landet. I Västra Götaland ordnades fyra stycken kursdagar i samverkan med föreningsarkiven i Skaraborg, Älvsborg, södra Göteborg och Vänersborg. Två av tillfällena förlades i Västergötland, i Falköping respektive Borås.

De andra ställena var i Uddevalla och Mellerud. Föreläsarna vid samtliga träffar var Elisabet Ericsson Skaraborgs Föreningsarkiv, Liz Gunnarsson Älvsborgs Föreningsarkiv, Linda Ohlsson Bohusläns Föreningsarkiv och Jonas Andersson Föreningsarkivet Sydvästra Götaland. Kurserna var ganska välbesökta, men det fanns plats för betydligt fler föreningar.

Arkivprojektet fortsätter

Projektet fortsätter under 2020 efter att Riksarkivet beviljats ytterligare kapital. För Västra Götalands del finns ett stående erbjudande att ordna fler kursdagar och även fördjupning kring arkivfrågorna. Det är alltså upp till föreningarna att ställa önskemål och efterfrågan så försöker VHF ordna kurstillfälle efter det.

Konsten att arkivera rätt

- Vad skall sparas inför framtiden?
- Varför ska man spara i arkiv? Vad är nyttan?
- Hur skapar man ordning och reda i föreningens dokument?
- Vad ska stå i ett avtal när man tar emot dokument?

Rubriker i inbjudan till de arkiveringskurser som anodnats under våren 2020.

Hembygdsportalen

I den nya Hembygdsportalen har säkert många observerat att det finns en mapp med benämningen **Föreningens arkiv** under **Bilder och dokument**. Där kan föreningen lagra sådant material som de själva är arkivbildare för. I mappen ligger en pdf-fil med grundläggande information och tips kring arkivering.

Observera

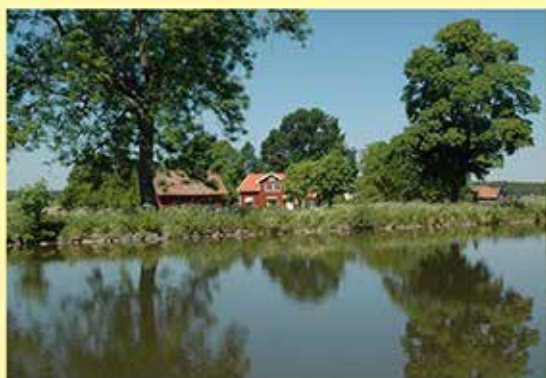
Men, observera att det inte är ARKIV i egentlig mening, utan det är en plats för att göra materialet tillgängligt på ett enkelt och synligt sätt. Ingen ska förledas tro att det är ett regelrätt ARKIV, utan föreningarna har att ordna sina originalhandlingar på ett sätt enligt de rekommenderade arkivskeman som finns, och att därefter flytta över materialet till Föreningsarkiven.

*Jan-Olof Berglund
vice ordförande i VHF*

Tidsbilder

TIDSBILDER

Ett urval minnesbilder under mer än ett sekel

Monika Moberg Kilefors, Skövde, 2020

Tidsbilder – Ett urval minnesbilder under mer än ett sekel

Författare och utgivare från eget förlag: Monika Moberg Kilefors, Skövde.

Tel: 070 64 25 670

E-post: monika.moberg@blackhornet.me

www.blackhornet.me

Tryck: Åtta.45 Infomedia, Alingsås 2020.

ISBN: 978-91-519-1532-6

Pris: 60 kr plus porto 44 kr

Kontakta Monika 0706 42 56 70

Korta minnesbilder under mer än ett sekel

Monika Moberg Kilefors, Skövde, 2020

Något ur innehållet:

Ester, ett kvinnoöde i slutet av 1800-talet
Bröggning av drecka och skolmat på 1890-talet
Bröderna drog till *amerikat*
Släkträff på Lyckegatan i Skövde
Vivan i Sventorps skola
Mormors risgrynsgröt, den minns jag, sa Ingrid
Vivan, skolan, Alins dragspel
Östergården i Sventorp
En sagolik skola, jubileum 2017
Vi drack vårt kaffe på toaletten
Hem, ljuva hem och pöls
Bataljen om kärnkraften
Från Forsvik till Skövde
Cejn kopplat till ålderdomshemmet
Utan affären dör bygden
Tankar från hembygden
Kvinnor kan i Sventorp-Forsby
Hem och Skola
Bokservice på hjul 1997
När Gud ska sy
Ljuvliga toner, sångare och musiker
Kantor Erik Andersson slutar sin tjänst
Forsby sommarkyrka
Känt folk
Pennans ord har flödat i fyrtio år

Många bilder, mest Monikas men även andras.